ARCHEOLOGIENOTA
TIERSTRAAT TE DIEPENBEEK

DEEL 1 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ABO Archeologische Rapporten 2701

Rapport opgemaakt door:

ABO CONSULTANCY

Derbystraat 55

9051 Gent

Projectcode:

Intern: 43352

Extern: 23268

AOE: 2026I380

1 INLEIDING

Deze archeologienota werd opgesteld in het kader van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, met betrekking tot de (her)aanleg van een gescheiden rioleringsstelsel in de Tierstraat en de Ganzestraat te Diepenbeek. Het project omvat de aanleg van nieuwe RWA- en DWA-leidingen, een ondergronds pompstation met persleiding, de sanering en herinrichting van het bestaande KWZI, de aanleg van twee regenwaterbufferbekkens, het herstel van de wegenis en de inrichting van een terrein voor grondverbetering.

Het projectgebied bestaat uit een lijntracé van ca. 24.744 m² met een terrein voor grondverbetering (oppervlakte van ca. 5.800 m² (perceel 792F). Het gebied is niet gelegen binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een definitief of voorlopig beschermde archeologische site. Aangezien de ingrepen plaatsvinden over een grote oppervlakte en lengte, en deels buiten het bestaande gabarit, was het opmaken van een archeologienota conform het Onroerend Erfgoeddecreet vereist.

Op basis van het bureauonderzoek kan worden vastgesteld dat het projectgebied zich landschappelijk situeert in een zone met overwegend zandleemgronden met variabele hydromorfie, in de nabijheid van de Misenbergbeek. De quartaire afzettingen bestaan hoofdzakelijk uit eolisch zand en zandleem, lokaal beïnvloed door fluviatiele processen. Dergelijke contexten bieden in principe mogelijkheden voor menselijke aanwezigheid vanaf de prehistorie, hoewel eventuele resten doorgaans beperkt zijn tot verspreide vondstconcentraties.

Historische en cartografische bronnen tonen aan dat het projectgebied vanaf minstens de tweede helft van de 18de eeuw hoofdzakelijk in gebruik was als agrarisch gebied. Het historisch kaartmateriaal wijst op een duidelijke continuïteit van landgebruik, met een stabiel wegtracé dat reeds op de Vandermaelenkaart en de topografische kaart van 1873 wordt weergegeven en sindsdien ongewijzigd bleef. Binnen het projectgebied zijn geen aanwijzingen voor historische kernbewoning of grootschalige structuren. Enkel binnen de zone voor grondverbetering wordt op oudere kaarten een zeer kleinschalige constructie weergegeven, die in de loop van de 20ste eeuw verdween. Sinds de topografische kaart van 1939 zijn geen noemenswaardige landschappelijke veranderingen meer vastgesteld.

Wat de geplande ingrepen betreft, kan worden gesteld dat de werken langs het lijntracé hoofdzakelijk plaatsvinden binnen een reeds sterk verstoorde context, gekenmerkt door bestaande wegenis, riolering en nutsleidingen. De aanleg van de nieuwe riolering gebeurt in smalle sleuven, waardoor de ruimtelijke impact op het bodemarchief beperkt blijft en er onvoldoende brede kijkvensters ontstaan om archeologische structuren op een zinvolle manier te detecteren of te interpreteren. Ook de heraanleg van de wegenis blijft binnen de bestaande verstoringen en vormt geen bijkomende bedreiging voor het archeologisch bodemarchief.

Het ondergrondse pompstation heeft een maximale oppervlakte van ca. 13 m² op een totaal projectgebied van ca. 24.744 m² (≈0,05 % van het projectgebied). Hoewel de aanlegdiepte aanzienlijk is (ca. 4,60 m-Mv) en de ingreep plaatsvindt in onverstoorde bodem, blijft de ruimtelijke impact uiterst beperkt. Eventuele archeologische structuren zouden slechts fragmentarisch aangesneden kunnen worden, waardoor het potentieel tot kennisvermeerdering gering wordt geacht.

De regenwaterbufferbekkens situeren zich ter hoogte van een bestaande KWZI-installatie en maken deel uit van een reeds antropogeen ingerichte zone. Het betreft geen nieuwe ontgravingen, maar een herinrichting en technische aanpassing van bestaande infrastructuur met een maximale diepte van ca. 2,05 m-Mv (BUF1) en 2,25 m-Mv (BUF2). Gezien deze zones reeds eerder verstoord zijn en geen uitbreiding van het ruimtebeslag voorzien is, wordt de bijkomende impact op het bodemarchief als beperkt ingeschat.

Hoewel ter hoogte van het terrein voor grondverbetering een voor zover geweten onverstoorde bodem aanwezig is binnen een grote aaneengesloten oppervlakte, wordt verwacht dat de aanleg van het terrein in ophoging een verwaarloosbare impact op de bodem zal hebben.

Op basis van de gekende archeologische gegevens in de ruimere omgeving van Diepenbeek kan worden gesteld dat het archeologisch potentieel zich voornamelijk situeert in de nieuwe en nieuwste tijd, met een nadruk op agrarisch gebruik vanaf de 18de eeuw. Andere perioden kunnen niet volledig uitgesloten worden, maar concrete aanwijzingen ontbreken. Rekening houdend met de landschappelijke ligging nabij waterlopen en op relatief geschikte gronden wordt aan het projectgebied een matig archeologisch potentieel toegekend. Echter blijven de ofwel mogelijkheden tot kenniswinst beperkt of worden geen bijkomende bodemingrepen verwacht en kan **verder archeologisch onderzoek** niet verantwoord worden. Voor het projectgebied worden dan ook geen bijkomende archeologische maatregelen geadviseerd.

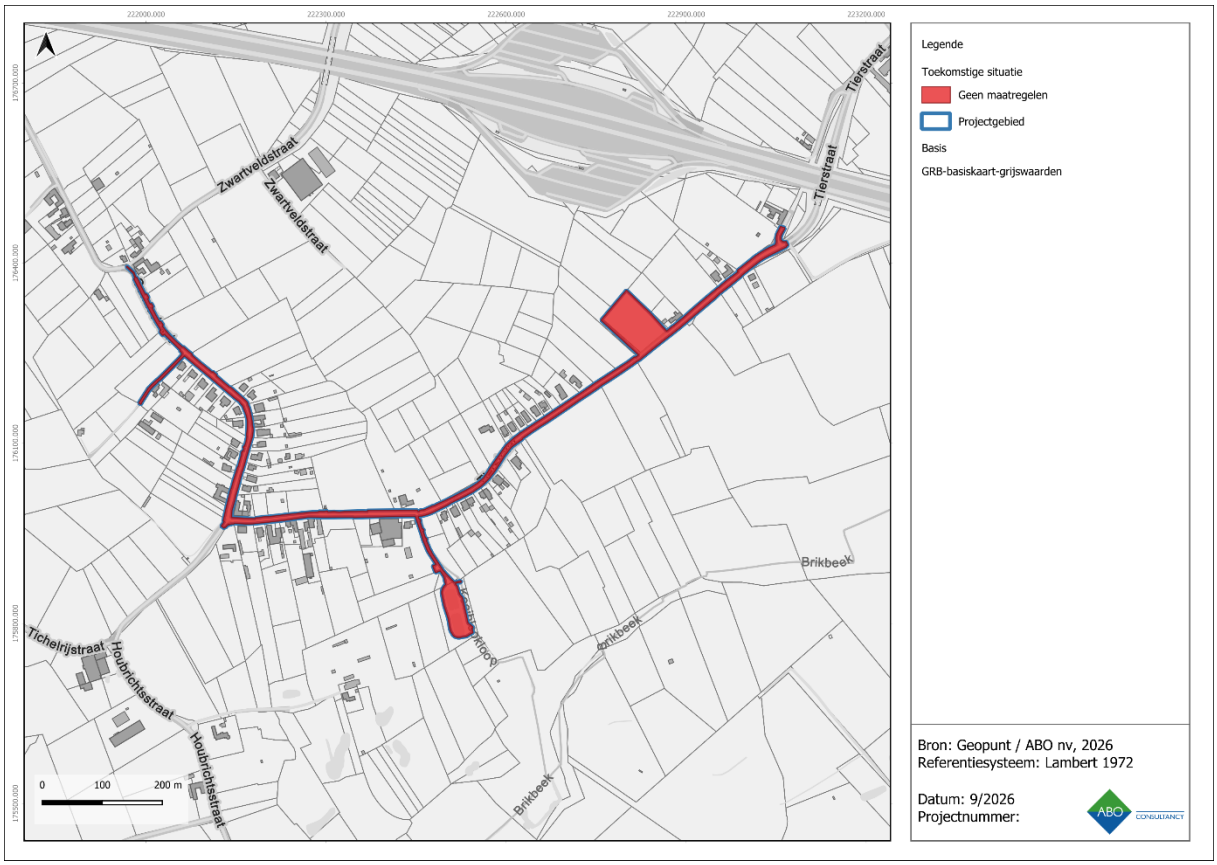

Figuur 1: Overzicht van het archeologisch advies met betrekking tot het projectgebied

2 BIJKOMENDE BEPALINGEN

2.1 VONDSTMELDING

Volgens het Onroerenderfgoeddecreet is een toevalsvondst een vondst die **toevallig** aan het licht komt, dus niet tijdens een archeologisch onderzoek of door het zoeken met een metaaldetector. Het onderzoek van deze toevalsvondsten en de vondstcontext kan belangrijke wetenschappelijke kennis over het verleden van de mens en zijn leefomgeving opleveren.

Voer je graafwerken, bouwwerken, landbouwactiviteiten, … uit en vind je onverwacht sporen of voorwerpen waarvan je vermoedt dat ze een historische waarde hebben? **Meld deze vondst dan binnen de 3 dagen aan het agentschap Onroerend Erfgoed** via het digitale vondstmeldingsformulier: https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/ vondstmeldingen/toevalsvondsten/formulier. Het is niet altijd eenvoudig om een archeologische toevalsvondst te herkennen. Treffende voorbeelden zijn massieve natuurstenen funderingen, menselijke skeletresten in en rond een kerk, een waterput, houten palen van een brug, bakstenen muren en vloeren, een beerput, … Als je twijfelt, meld je je vondst beter hoe dan ook!

Vind je **menselijke resten**, staak dan onmiddellijk de graafwerken. Ook wanneer je twijfelt of het aangetroffen botmateriaal menselijk van oorsprong is. Verwittig in eerste instantie de politie (op het noodnummer 112). De politie komt ter plaatste en zal de nodige vaststellingen doen. Indien nodig verwittigen zij het parket. Concludeert de politie na het onderzoek dat het geen verdacht overlijden is, maar een vondst met archeologische waarde, dan melden zij de toevalsvondst aan het agentschap Onroerend Erfgoed. Het agentschap brengt de vinder, zakelijkrechthouder en gebruiker van het terrein en de betrokken gemeente op de hoogte van de vondst en de juridische gevolgen. De verdere procedure en termijnen verlopen zoals bij een gewone archeologische toevalsvondst.[1]

[1] https://www.onroerenderfgoed.be/ik-wil-een-toevalsvondst-melden